

Dómsmálaráðuneytið

Sölvhólgata 7
101 Reykjavík
Samráðsgátt stjórnvalda

Reykjanesbær, 12. ágúst 2026

MÁL NR. S-138/2026

Efni: Umsögn Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum vegna áforma um breytingar á skipulagi lögregluembættu

Umsögn þessi var samþykkt á 825. fundi stjórnar Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum, dags. 12. ágúst 2026.

Samband sveitarfélaga á Suðurnesjum (S.S.S.) leggst eindregið gegn því að embætti lögreglustjórans á Suðurnesjum verði sameinað öðru lögregluembætti og að sjálfstæð stjórnun þess verði lögð niður.

S.S.S. tekur undir að mikilvægt sé að starfsemi lögreglu þróist í takt við breyttar aðstæður, að samstarf lögregluembættu sé eftt og sameiginlegir innviðir nýttir þar sem slíkt leiðir sannanlega til betri þjónustu, aukins öryggis og skilvirkari nýtingar fjármuna. Slíkt markmið réttlæta hins vegar ekki að litið sé fram hjá þeirri sérstöðu sem starfsemi lögreglunnar á Suðurnesjum hefur og því mikilvæga hlutverki sem embættið gegnir fyrir öryggi landsins alls.

Sérstaða Suðurnesja

Suðurnes gegna einstöku hlutverki í landamæragæslu, löggæslu og öryggismálum Íslands. Á svæðinu er Keflavíkurflugvöllur, langstærsta alþjóðlega samgöngugátt landsins, auk mikilvægra innviða sem tengjast öryggis- og varnarmálum þjóðarinnar.

Verkefni lögreglunnar á Suðurnesjum eru því bæði að umfangi og eðli frábrugðin verkefnum flestra annarra lögregluembættu. Samhliða almenntri löggæslu í ört vaxandi samfélagi sinnir embættið umfangsmiklum verkefnum tengdum landamæraeftirliti, Keflavíkurflugvelli, alþjóðlegu samstarfi, almannavörnum og viðbrögðum við náttúruvá.

Að mati S.S.S. verður skipulag lögreglu að taka mið af þessari sérstöðu. Ekki er nægjanlegt að leggja sama skipulagslíkan að jöfnu yfir landið án þess að lagt sé sérstakt mat á þær þjóðaröryggislegu og samfélagslegu aðstæður sem eru fyrir hendi á Suðurnesjum.

Stjórn og ákvarðanatöku verði áfram á svæðinu

S.S.S. leggur ríka áherslu á að stjórn, ábyrgð og ákvarðanatöku vegna þessara mikilvægu verkefna verði áfram staðsett á Suðurnesjum, þar sem þekking, reynsla og samstarfstengsl hafa byggst upp til margra ára.

Í fyrirliggjandi áformum er gert ráð fyrir að þar sem embætti verði sameinuð geti aðstoðarlögreglustjóri tryggt nálægð við ákvarðanatöku. S.S.S. telur að slíkt fyrirkomulag geti ekki án frekari rökstuðnings talist jafngilt því að á svæðinu starfi sjálfstæður lögreglustjóri með fullt stjórnunarumboð, ábyrgð og beina aðkomu að stefnumótandi ákvörðunum.

Því fjær sem yfirstjórn og endanlegt ákvörðunarvald færist frá Suðurnesjum, þeim mun meiri verður hættan á að sérþekking svæðisins fái minna vægi við ákvarðanatöku og að viðbragðsgeta og sveigjanleiki skerðist.

Það væri að mati S.S.S. sérstaklega varhugavert við núverandi aðstæður. Alþjóðlegt öryggisumhverfi hefur orðið flóknara, umfang starfsemi á Keflavíkurflugvelli er mikið og mikilvægi Íslands í öryggis- og varnarmálum hefur aukist.

Reynslan af almannavarnaverkefnum á Reykjanesskaga

Atburðir síðustu ára á Reykjanesskaga sýna með afgerandi hætti hversu mikilvægt er að öflug stjórnun og viðbragðsgeta sé til staðar á svæðinu sjálfu.

Lögreglan á Suðurnesjum hefur gegnt lykilhlutverki í einhverju umfangsmesta og langvinnasta almannavarnaverkefni síðari ára vegna jarðhræringa og eldsumbrota á Reykjanesskaga. Við þær aðstæður hefur reynt á staðbundna þekkingu, skjót viðbrögð, samfelli í stjórnun og náið samstarf við sveitarfélög og aðra viðbragðsaðila.

Embættið hefur jafnframt byggt upp umfangsmikið samstarf við sveitarfélögin á Suðurnesjum, Isavia, almannavarnir, Landhelgisgæsluna og aðra lykilaðila. Slíkt samstarf verður ekki metið eingöngu út frá fjölda stjórnenda eða stærð stjórnsýslueininga. Það byggir á trausti, þekkingu á staðbundnum aðstæðum og reynslu sem hefur skapast yfir langan tíma.

Á sama tíma hefur embættið þurft að starfa við ófullnægjandi húsnæðisaðstöðu og lengi hefur verið fyrirhuguð uppbygging nýrrar lögreglustöðvar í Reykjanesbæ. Að mati S.S.S. ætti forgangsverkefni stjórnvalda nú að vera að tryggja lögreglunni á Suðurnesjum viðunandi starfsaðstöðu, nægjanlegt bolmagn og stöðugleika til framtíðar fremur en að skapa frekari óvissu um yfirstjórn og skipulag embættisins.

Krafa um sérstakt áhrifamat

Áður en ákvörðun verður tekin um framtíð embættis lögreglustjórans á Suðurnesjum telur S.S.S. því nauðsynlegt að lagt verði sérstakt mat á áhrif mögulegrar sameiningar á:

- öryggi og viðbragðsgetu á Suðurnesjum,
- landamæraeftirlit og starfsemi á Keflavíkurflugvelli,
- almannavarnir og viðbrögð við náttúruvá á Reykjanesskaga,
- þjónustu við íbúa og fyrirtæki á svæðinu,
- samstarf lögreglu við sveitarfélög og aðra viðbragðsaðila,
- varðveislu sérþekkingar og mannauðs innan embættisins,
- stjórnun, boðleiðir og hraða ákvarðanatöku við neyðaraðstæður,
- áhrif breytinganna á þjóðaröryggi.

Niðurstaða

S.S.S. telur að sameining embættis lögreglustjórans á Suðurnesjum við annað embætti muni ekki bæta þjónustu, auka öryggi eða styrkja viðbragðsgetu á svæðinu. Ekki er heldur nægjanlegt að gera ráð fyrir að aukin stærð stjórnsýslueiningar leiði sjálfkrafa til aukinnar skilvirkni þegar verkefni embættisins eru jafn sérhæfð og raun ber vitni.

Með vísan til framangreinds leggst Samband sveitarfélaga á Suðurnesjum eindregið gegn því að embætti lögreglustjórans á Suðurnesjum verði lagt niður sem sjálfstætt lögregluembætti eða sameinað öðru embætti.

S.S.S. telur þvert á móti brýnt að áfram verði byggt upp öflugt og sjálfstætt lögregluembætti á Suðurnesjum með þá stjórn, heimildir, mannafla, sérþekkingu og starfsaðstöðu sem nauðsynleg er til að sinna einu mikilvægasta landamæra-, almannavarna- og öryggissvæði Íslands.

S.S.S. leggur jafnframt áherslu á að sveitarfélögin á Suðurnesjum og Samband sveitarfélaga á Suðurnesjum verði höfð með í virku og raunverulegu samráði áður en frekari ákvarðanir verða teknar um skipulag lögreglu á svæðinu.

Samband sveitarfélaga á Suðurnesjum áskilur sér rétt til að koma frekari sjónarmiðum á framfæri eftir því sem útfærsla fyrirhugaðra breytinga skýrist og að skila ítarlegri umsögn verði frumvarp þess efnis lagt fram.

Virðingarfyllt,

f.h. Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum

Berglind Kristinsdóttir
framkvæmdastjóri